

XXII. Hic autem præcipue sermonem esse de exemptionibus Clericorum secularium aut regularium, vel nulli Religioni adscriptorum, aut extra eam viventium, significant quæ eodem capite statuuntur circa subjectionem eorum, qui variis titulis particularibus se exemptos prætendebant, etiam eo prætextu, quod alicui Monasterio, militiae aut Hospitali, aut Collegio addicti essent, "exceptis iis, qui prædictis locis aut militia actu serviunt, & intra eorum septa ac domos resident, subque eorum obedientia vivunt, sive iis qui legitime, & secundum Regulam earumdem militiarum professionem fecerint.

XXIII. Exemptio Capitulum præsertim Cathedralium, quæ unum cum Episcopo tamquam Capite Corpus & Senatim Ecclesiæ constituunt, non parum odiosa visâ fuit, unde & sero fati invaluit.

XXIV. Hinc & Synodus Tridentina Sess. 6. cap. 4. De Reformat. decrevit, quod "Capitula Cathedralium & aliarum majorum Ecclesiarum, illorumque personarum nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententiis, juramentis, concordis, tueri se possint, quo minus à suis Episcopis, & aliis majoribus Prelatis, per seipfos, vel illis, quibus sibi videbitur, adjunctis, juxta Canonicas sanctiones, toties quoties opus fuerit, visitari, corrigi & emendari, etiam auctoritate Apostolica possint & valeant.

XXV. Sed cum Decretum dumtaxat daret auctoritatem Episcopis corrigendi & emendandi in ipsa visitatione, Episcopis satisfactum non fuit: sed rursus in ultimis Sessionibus sub Pio IV. totalem Capitulum, signanter Cathedralium exemptionis abrogationem postularunt, præsertim Episcopi Hispania; quorum Capitula penè omnia plena immunitate gaudebant; scribitque Palavicinus lib. 22. Hist. Trid. cap. 10. num. 3. "Hispania Capitula Tridentum milite Patralium Canonicum Segoviensem, Procuratorem suum, immunitatem ab Episcoporum auctoritate, ab ipsis possessam, defensuram, ad quam abrogandam relictum fuerat, illius Regni Episcopos adspirare.

XXVI. Quo zelo contra Capitulum exemptionem peroraverit Cardinalis Lotharingæ narratur à Palavicino lib. 23. cap. 3. num. 6. dixitque Cardinalis, nullam pestem à se magis noxiam putari, quam hujusmodi immunitatem Collegiorum Clericorum; cum plura membra sine capite monstrum evadant; indicavitque unâ quæ fuerint præcipuæ causæ hujusmodi immunitatum.

XXVII. Cum igitur summa esset Capitulum & Episcoporum super his contentio, tandem compositum & editum fuit Decretum Sess. 25. cap. 6. De Reformat. quo supra citatum Decretum Sess. 6. cap. 4. renovatur & ad Ecclesias Collegiatas generaliter extenditur; ac insuper ut illud Decretum observetur, non solum quando Episcopus visitat, sed & quoties ex officio, vel ad petitionem alicujus, contra aliquem ex contentis in dicto Decreto procedit.

Verum ubi "extra visitationem processerit, vult Synodus, ut infra scripta omnia locum habeant, videlicet, ut Capitulum initio cujuslibet anni eligat ex Capitulo duos de quorum consilio, & assensu Episcopus, vel ejus Vicarius, tam in formando processum, quam in cæteris omnibus actibus usque ad finem causæ inclusive, coram Notario tamen ipsius Episcopi, & in ejus domo, aut consueto tribunali procedere teneatur. Unum autem tantum sit utriusque votum, possitque alter Episcopo accedere. Quod si ambo ab Episcopo discor-

des in aliquo actu, seu interlocutoria, vel definitiva sententia fuerint, tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligant. Et si in electione tertii etiam discordent, ad viciniorum Episcopum electio devolvatur; & juxta eam partem, cum qua tertius conveniet, articulus in quo erat discordia, terminetur: aliis processibus, & inde secuta nulla sint, nullaque producantur effectus. In criminibus tamen ex intentione provenientibus, De qua in Decreto De Concubiniis, & in atrocioribus delictis, depositionem, aut degradationem requirentibus, ubi de fuga timeatur, ne judicium eludatur, & ideo opus sit personali detentione, possit initio solus Episcopus ad summariam informationem, & necessariam detentionem procedere: servato tamen in reliquis ordine præmissis. In omnibus autem casibus ea ratio habeatur, ut juxta qualitatem delicti, ac personarum, delinquentes ipsi in loco decenti custodiantur.

Hujus Decreti clausulas formamque præscriptam explanat Zypæus Consult. 4. De Offic. Ordin.

XXVIII. Synodus in fine sui Decreti adjicit hanc clausulam: "Hæc autem omnia, & singula in iis Ecclesiis locum non habent, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarii ex constitutionibus, vel privilegiis, aut consuetudinibus, sive concordiis, seu quocumque alio jure majorem habent potestatem, auctoritatem, ac jurisdictionem, quam præfati Decreto sit comprehensum, quibus Sancta Synodus derogare non intendit.

Ad quam reflectens Zypæus ait: "Illud autem est affirmatum Concilii propositum restituere Episcopis legittimam jurisdictionem, multis ante privilegiis acclam, augere potius promotuenda Ecclesiæ disciplina, quam minuire.

XXIX. Illud quoque propositum fuit Concilii, ut exemptio Canonicorum aut etiam Regularium, non extendatur ad ea quæ Canonicis aut Regularibus sub alia qualitate competunt, juxta regulam capite præcedenti propositam.

XXX. Hinc tam Regularibus, quam Canonicis exempti si administrationem, aut curam habeant Hospitalium, fundationum piarum, Capellarum, aut confraternitatum, aliarumque domorum aut piorum locorum non exemptorum, rationem reddere tenentur Episcopo, eique subijciuntur in his quæ dictam administrationem spectant Sess. 22. cap. 8. De Reformat. & latius dictum est parte 2. tit. 37. cap. 2.

XXXI. Eodem ex capite nec Capitulum, nec Monasteriorum exemptio extenditur ad ea quæ curam animarum personarum secularium Episcopo subiectarum concernunt, Sess. 21. cap. 8. De Reformat. & Sess. 26. cap. 11. De Regularibus. & laudis ostensum est in Repagulo Canonico, & pluribus locis hujus operis, quibus adde Bullam Gregorii Papæ XV. quæ incipit, Inscrutabili 26. in Bull. R.

XXXII. Similiter exemptiones noluisse Synodum extendi ad leges communes in materia communi ostendit Sess. 25. cap. 12. De Regularibus. declarando, infictas Censuras & dies Færos ab Episcopis indictos, etiam à Regularibus servandos.

XXXIII. Quod verò in ipsa Synodo sæpius injungatur, ut Episcopi procedant tanquam Sedis Apostolicæ Delegati, non arguit in ipsis defectum potestatis ordinariæ; quemadmodum ostenditur in citato Repagulo Regula 10.

Ostenditur quoque in eodem Repagulo, quod Episcopus auctoritate Delegata procedens, queat non tantum de causa cognoscere, sed sententias proferte easque per censuras exequi; eamque delegationem esse favorabilem.

FINIS.

INDEX

I N D E X R E R U M E T V E R B O R U M.

Quorum prima litera P. partem, T. titulum, C. caput, & N. numerum capitis indicat.

A.

ABBAS.

Abbas nomen est generale, quo capita congregationum Monachorum & Canonicorum appellabatur p. 1, t. 31, c. 1. n. 1. Quid proprie significet. Ibid. n. 3. aliquando vocabatur Major. Ibid. n. 6. Item Prælati, item Præful, sed alia ratione quam hodie. Ibid. n. 7. & 8. Item Prior. Ibid. n. 10. Cur recentiora Instituta nomen Abbatis rejecerint. Ibid. n. 12.

Abbatibus olim tantum Monasterio præfati, & soli Episcopo erant subiecti. Ibid. n. 18. sæculo 10. cæperunt Abbates Generales. Ibid. n. 19. Quid Pater Abbas & quæ ejus auctoritas. Ibid. n. 20.

Abbatibus alii perpetui alii Triennales, & quæ differentia inter ipsos. Ibid. n. 16. 17.

Abbatibus habeat curam animarum p. 1, t. 31, c. 3. n. 2. Qualitates in iis requiritæ. Ibid. n. 12. 13. Abbatum auctoritas & Regimen est Monarchicum cum ex institutione. Ibid. c. 4. n. 1. Sed ex plerisque constitutionibus Aristocratico temperatum. Ibid. n. 24. Potestas eorum quantum prædantiam & sollicitudinem requirit. Ibid. c. 3. n. 13. 14. In rebus arduis tenentur congregationem audire. V. Capitulum Clausurale.

Abbatibus cura temporalium prima id incumbit. p. 1, t. 31, c. 5. n. 1. & seq. Solum res Monasterii alienare non potest etiam si mensura sua sint annexæ. Ibid. n. 7. Utens rebus Monasterii uti propriis censetur fur & proprietarius. Ibid. n. 6. 7. In eorum Administratione quæ cavenda. Ibid. n. 8. & c.

Abbatibus à quo tempore & quo jure Pontificalibus utantur. p. 1, t. 31, c. 6. n. 1. Quid significet sudarium baculo ejus appenditum. Ibid. n. 7. Ullus Pontificalium merendus ex privilegii renore. Ibid. n. 29. Ad Synodum competentes quibus Mittis utantur. Ibid. n. 28. A quo tempore Tonsum & minores ordines conferre cæperint. Ibid. n. 19. Non subito eas conferre non possunt quocumque casu. Ibid. n. 21. & p. 2. t. 9. c. 3. n. 5. Ibid. c. 6. n. 9. & c. 9. n. 9. 13.

Abbatibus Benedictio à quo tempore invaluit. n. 15. & c. A quo impertienda. Eius ritus & effectus. Ibid. c. 9. n. 16. 17.

Abbatibus olim non erant Presbyteri, sed modo ad Sacerdotium promovendi tenentur. Ibid. n. 10. n. 1. Requiritur ætas 25. annorum; à quo in Gallia recessum per concordata. Ibid. n. 11. & 12.

Abbatibus Belgii cum suis taxis annotatæ in libro Camerae Apostolicæ. Ibid. c. 9. n. 9. Forent Consistoriales si Romæ peteretur earum provisio. Ibid.

Abbatibus mensa distinctio à conventuali locum dedit commendis, item nominationi Regis, convenit illam abolere. Ibid. c. 7. n. 54.

Vide Capitulum Clausurale, Confirmatio, Electio, Nominatio Regia, Superior Regularis.

ABBAS COMMENDATARIUS.

Abbatibus Commendatarii olim vocati Abbatibus, p. 1, t. 31, c. 7. n. 9. Antithesis inter pristinos & hodiernos Commendatarios. Ibid. n. 38. & c. Eorum potestas & prærogativa. Ibid. n. 44. Commendatarius factus Religiosus non potest sine nova Colatione Beneficium retinere. Ibid. n. 48. An jurisdictionem habeat in disciplinam Monasticam, in Priores & Officiales Claustrales. Ibid. n. 44. & 46. Quem locum habeant inter Abbates Titulares & alios in dignitate constitutos. Ibid. n. 50. Teneatur vitam aliquatenus Regulari conformare. Ibid. n. 51.

Vide Commenda.

ABBATISSA.

Abbatissa nomen Præfate Monialium p. 1, t. 31, c. 1. n. 13. Recentiora Instituta quare nomen illud rejecerint. Ibid. n. 14. Solemniter benedicuntur. Ibid. c. 9. n. 20. Habent Regimen in Van Espen Jur. Eccles. Index.

spiritualibus & temporalibus. Ibid. n. 21. Quæ ætas in iis requiritur. Ibid. c. 10. n. 14. 15. Abbatissas etiam habent Collegia Canonissarum, earum obligatio. p. 1, t. 33, c. 2. n. 1, & 26. Et præeminencia. Ibid. n. 22. & c. ABBREVIATORES ET ABBREVIATURA. Abbrevisatura quæ formâ expeditur. p. 1, t. 23, c. 1. num. 11. Quid sint & unde dicantur? Ibid. Quomodo ex ea fiat Bullæ. Ibid. n. 14. & seqq.

ABSENTIA.

Absentes studiorum causâ gaudent fructibus in absentia. p. 1, t. 7, c. 10, n. 5. An hodie requiratur consensus Episcopi Ibid. n. 6. Tenentur incumbere studio Theologiæ vel Canonum. Ibid. n. 7. Item tenentur transmittere testimoniales studii, & quid hæc continere debeant. Ibid. n. 8. Non temerè hæc concedenda. Ibid. n. 9. Clericus si ad vora secularia transeat condemnari potest ad restitutionem fructuum quas absens causâ studiorum percepit. Ibid. n. 8. Ad quæ beneficia hæc privilegia restringantur. Ibid. Clerici in Academiis vestantes tenentur observare statuta de vita & honestate Clericorum. p. 1, tit. 7. c. 10. n. 11. Familiares & domestici Regis gaudent fructibus in absentia. Ibid. n. 12. Sub iis comprehenduntur Consilarii Ecclesiastici in Parliamentis aliisque Senatibus Regiis. Ibid. n. 13. Tantum hæc se extendunt ad grossos fructus. Ibid. n. 12. & 15. Theologus gaudet fructibus in absentia, & iis horis, quibus docet, & distributiones in absentia lucratur. Ibid. n. 7. & c. & c. 11. n. 5. Vide Residencia.

ABSOLUTIO.

Absolutio pluribus sæculis facta à Sacerdote alieno sine licentia proprii habita fuit ut nulla & invalida. p. 2, t. 6, c. 5, n. 8. A variis criminibus nec in fine vitæ concessa. Absolutionem à censuris quis impetiri possit. p. 3, t. 11, c. 11, n. 1. & seqq. Quid operetur absolutio à Censuris quæ in Bullis Pontificiis continetur. Ibid. n. 15. Item ea quæ à Confessorio præmittitur absolutioni Sacramentali. Ibid. n. 14. Absolutio ad cautelam sive cum rei incidencia multis sæculis ignota fuit. Ibid. n. 17. Absolutio à censuris reservatis Pontifici Romæ impetranda, & quæ formâ ibidem expeditur. Ibid. n. 75. Absolutio non obstante variis denegatur (sepultura Ecclesiastica. p. 2, t. 38, c. 6, n. 23. Absolutio Rei cognita à ejus innocentia nullo prætextu differenda. p. 3, t. 8, c. 2, n. 12. Edicta Belgica redarguunt errorem eorum, qui putant absolutiones Reorum officere honori Justitiarum. Ibid. n. 12.

ACADEMIA.

Academiarum institutio. p. 2, tit. 11, c. 4. n. 2, & c. Spectat ad supremam Potestatem. Ibid. n. 2. Unde vocatae Universitates. Ibid. n. 4. Quodnam censendum Jus Patronatus ipsi competens an Ecclesiasticum an Laicum. p. 2, t. 25, c. 2, n. 28. Privilegium concessum studentibus in Academiis de perceptione fructuum in absentia, & ejus scopus. p. 1, t. 7, c. 10, n. 5. & c. Quænam studiosi observare debeant ut hoc privilegio frui possint. Ibid. n. 6.

Vide Collegia, Academia & Exemptio.

ACADEMIA LOVANIENSIS.

Academia Lovan. privilegium ut Clericis liceat studere Legibus & Medicinæ. 11. Collegia & fundationes quibus abundat. p. 2, t. 11, c. 11, n. 8. Disciplina eorum. Ibid. n. 10. Privilegium de non promovendo ad Ordines sacros, ejus usus & restrictio. p. 2, t. 19, c. 3, n. 25. Privilegium concessum Facultati Medicinæ levandi corpora morte punitorum ad exercitium Anatomiam.

Academia Lovan. sola in Belgio retinuit Conservatorem reliquis omnibus Conservatoribus Decetero Principis exauthoratis. p. 3, t. 12, c. 6, n. 18. Eius Rector & Conservator Privilegiorum quousque cognoscere possint de actionibus realibus. p. 3, t. 5, c. 4, n. 17. Quod jus ei competat in testamentis suorum Superiorum.